Короткострокові варіанти постачання газу для України

Георг Захманн / Рікардо Джуччі

Німецька консультативна група в Україні

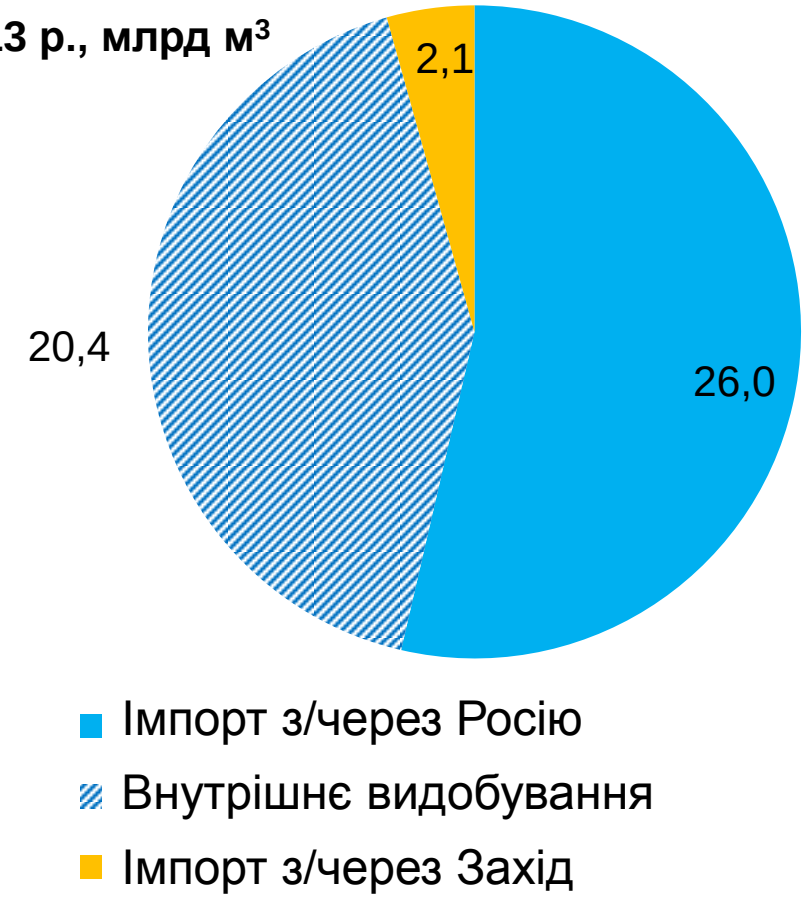
Берлін/Київ, червень 2014 р.

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

Проблеми

- Висока частка імпорту з Росії
- Зростаюча сила Росії у встановленні ціни (менша залежність від української ГТС)
- Політична напруженість
- Обмежена можливість легкодоступних альтернатив (реверсні потоки)

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

Мета

- **Дві, часто конкуруючих мети:**
  - **Гарантія передбачуваних обсягів поставок – «безпека»**
  - **Обмеження економічних та політичних витрат – «ціна»**

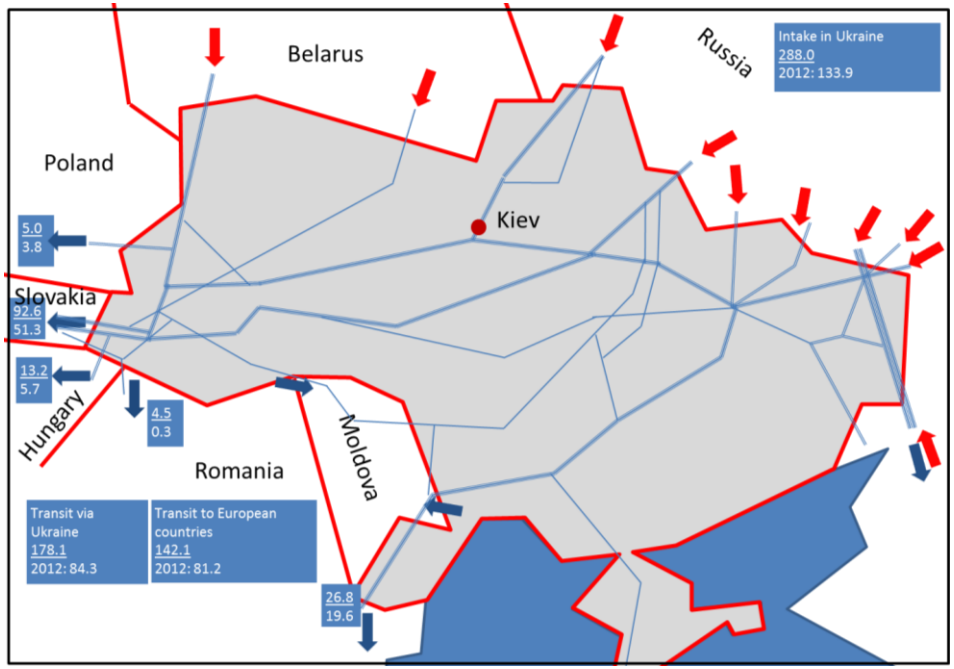
- **Різні часові рамки:**
  - **Короткостроковий горизонт:** гарантія поставок в політично нестабільні часи
  - **Середньостроковий горизонт:** зниження вартості поставок із-за кордону і підвищення стійкості системи (шляхом організації додаткових маршрутів постачання)
  - **Довгостроковий горизонт:** досягнення стабільного постачання газу на умовах конкуренції (за рахунок збільшення власного виробництва і скорочення споживання) / можливо навіть експорт газу [«подібно до Румунії»]

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

Реверсні потоки

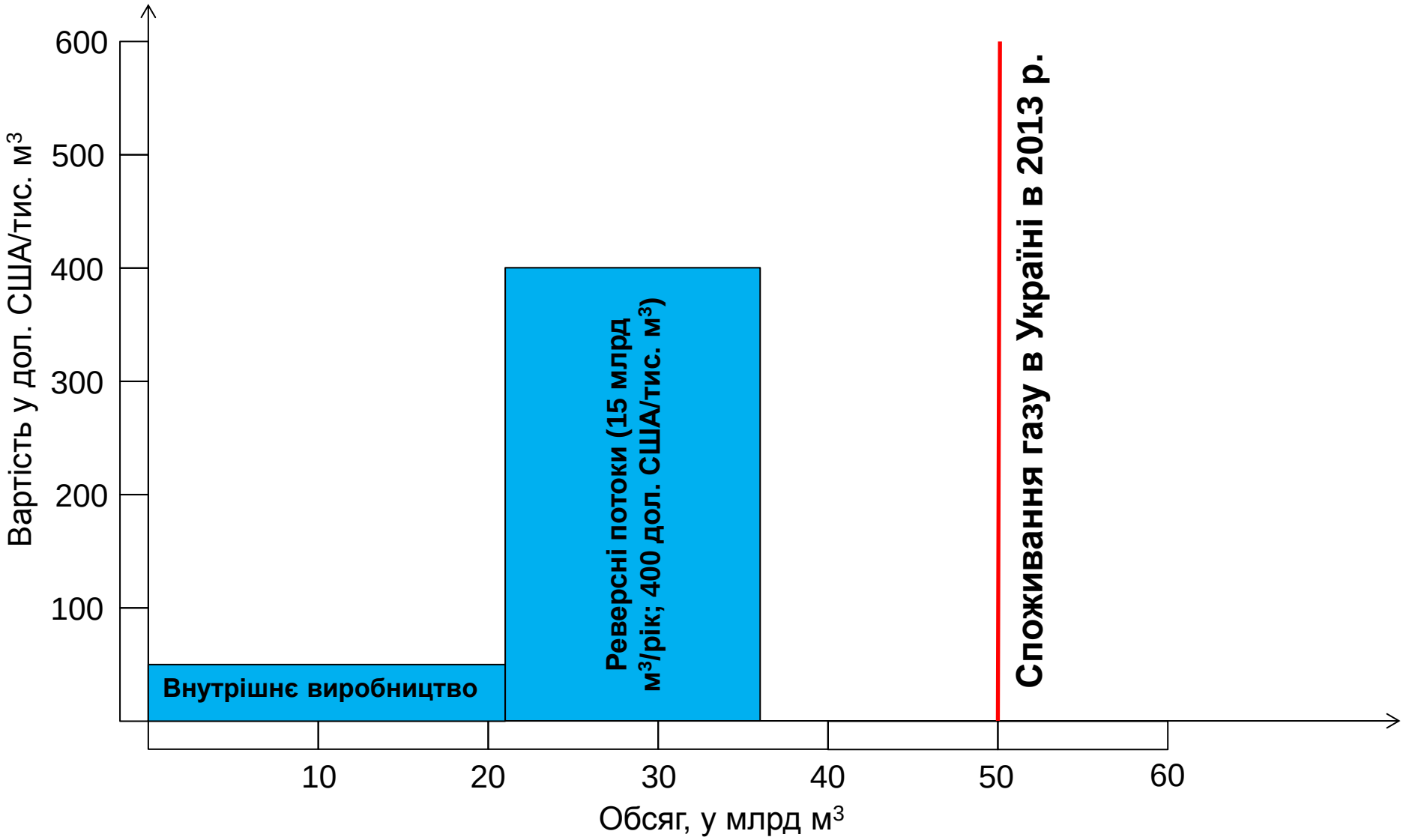
- Теоретично, Україна може отримувати газ із Заходу
- Біля 15 млрд м^3
- Спочатку має бути вирішено ряд проблем;
  - **Технічні**: налагодити «реверсні потоки»
  - **Комерційні**: можливість для Нафтогазу укладати контракти з постачальниками (→ опціонні контракти)
  - **Юридичні**: оцінити ефект від існуючих контрактів з Газпромом на умовах «бери-або-плати»

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

Короткострокове постачання газу без Росії

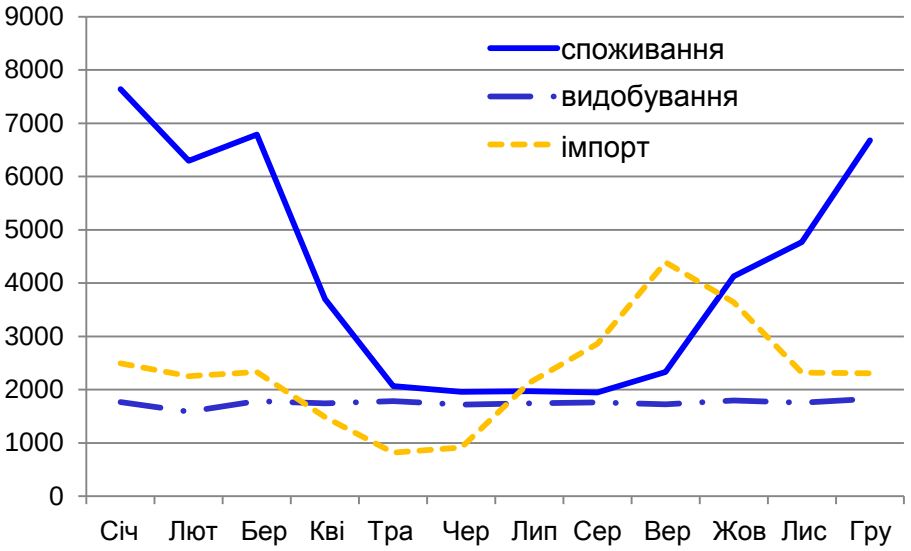

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

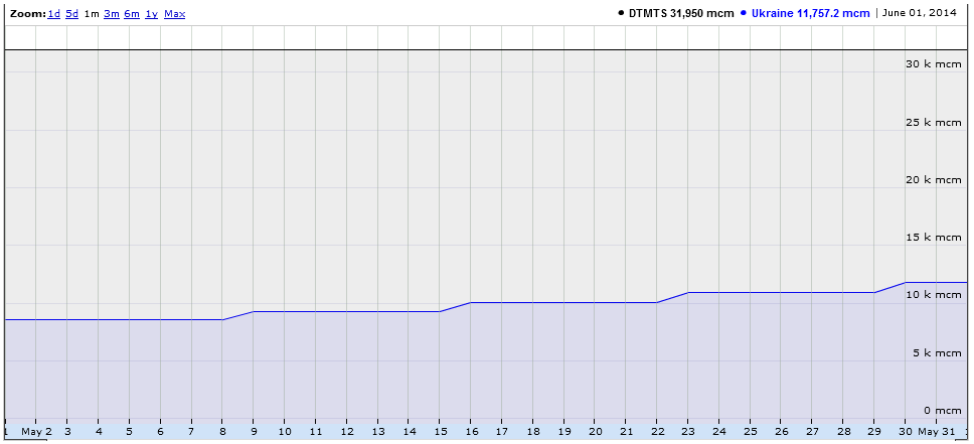
© German Advisory Group

Заповнення газових сховищ

- Зимовий попит є в 3-4 рази вищим за літній – видобування та імпорт є більш-менш рівномірними
- Необхідно зберігати біля 10-15 млрд м^3
- Всього потужність зі зберігання складає біля 30 млрд м^3
- Придбання і зберігання додаткових обсягів газу
- Вартість = ціна газу + технічна ціна зберігання + відсоткова ставка + альтернативна вартість зберігання (прибл. ціна на газ + 100 дол. США/тис м^3)
- **Доступно лише тоді, якщо підготовлено до початку кризи**

Джерело: Міненерго

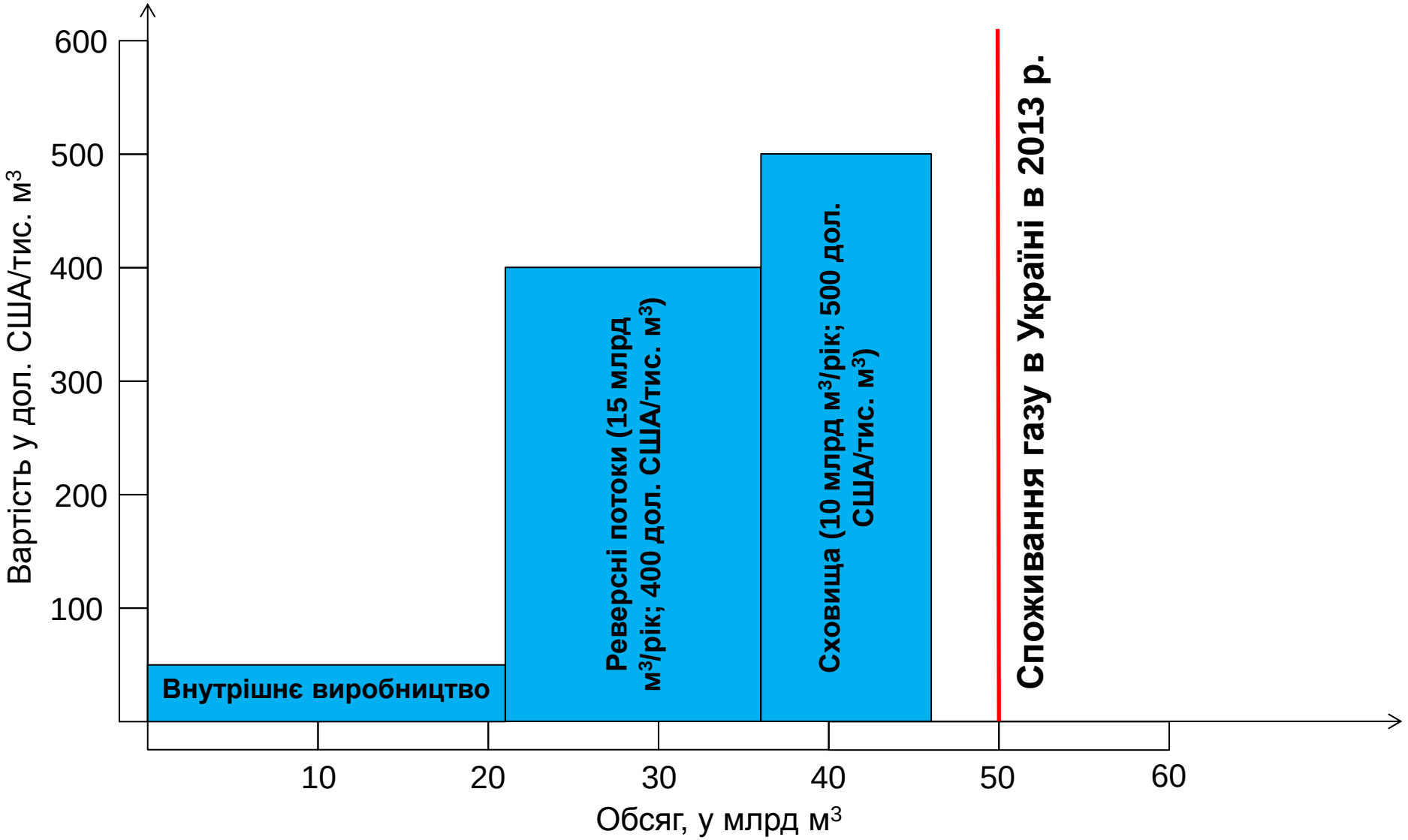

Джерело: gie

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

Короткострокове постачання газу без Росії

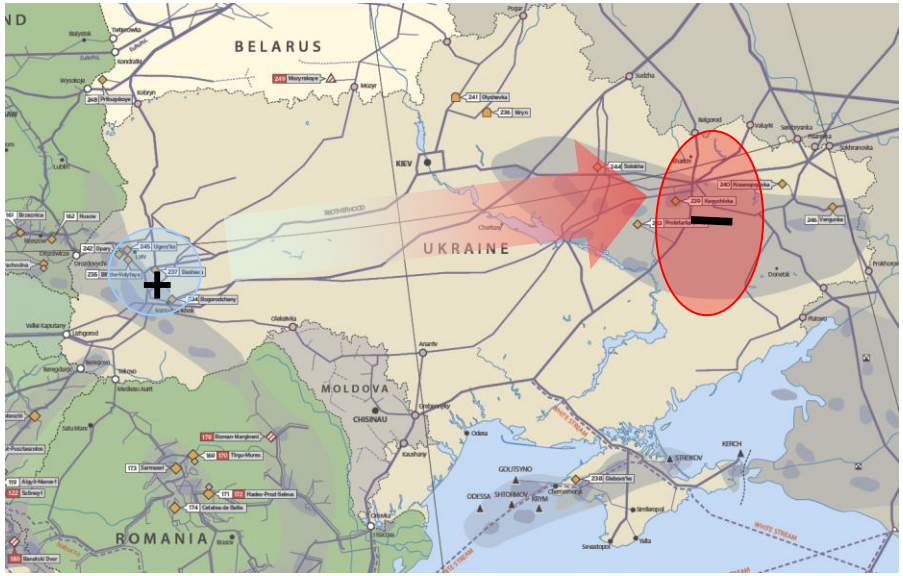

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

Адаптувати ГТС до зміни напряму потоків

- Реверсні потоки і накопичення газу в сховищах на Заході України буде вимагати перекачування газу на Схід
- У разі продовження транзиту => обмін обсягів («своп-угоди»)
- У разі відсутності обсягів на російському кордоні -> внутрішні фізичні реверсні потоки
  - Теоретично та технічно можливі
  - Але, необхідні тести

Source:gie

=> Укртрансгаз має приготуватися

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

Нарощування видобування

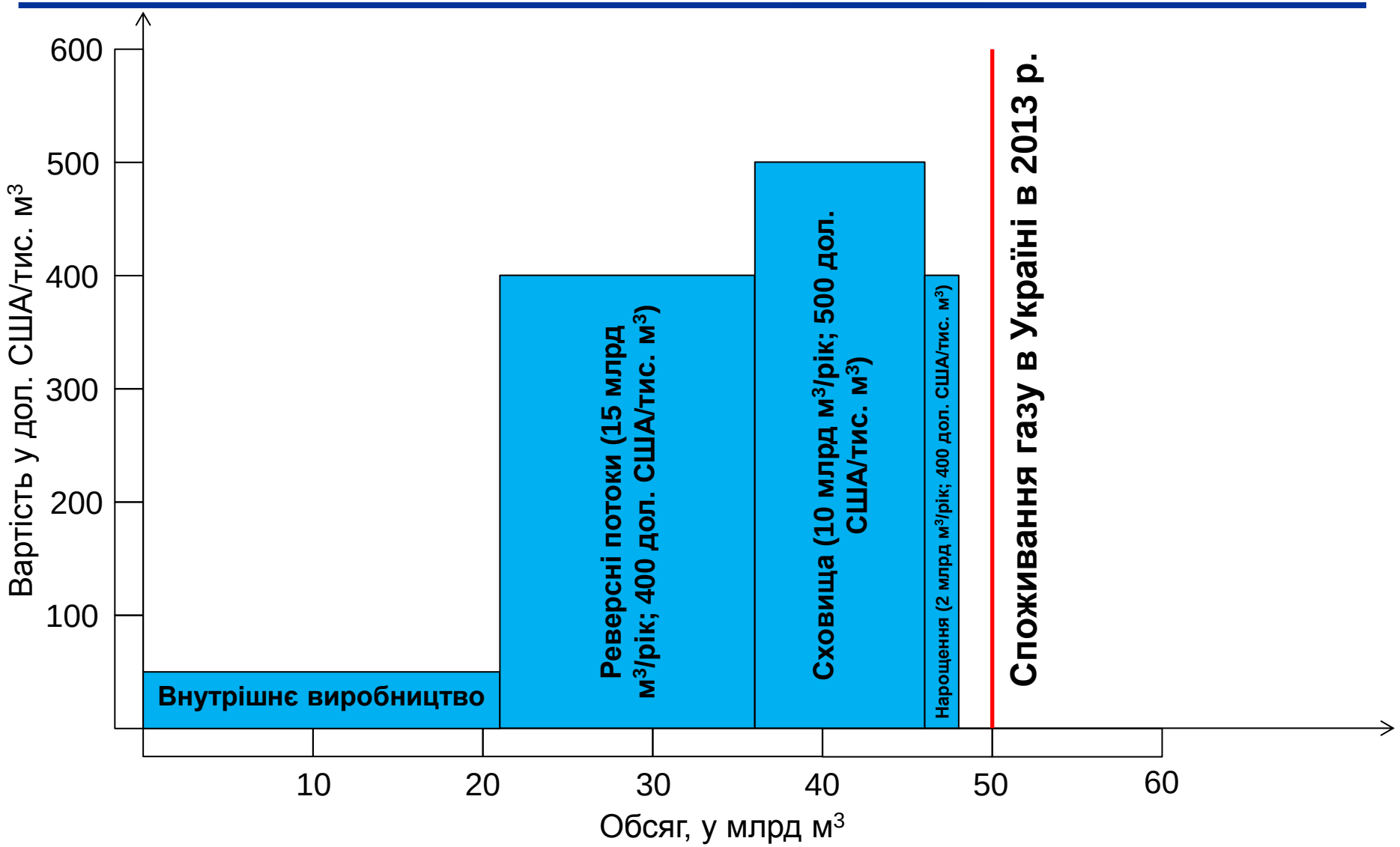
Джерело: IHS CERA.

- Ціна газу внутрішнього видобутку ~ 50 дол. США/тис.м^3
- Існують деякі технології для нарощування видобування в існуючих покладах:
  - Покращення газовіддачі (вприскування азоту)
  - Техніки експлуатації вичерпаних родовищ (вприскування піни, швидкісні прискорювачі, вприскування свіжої води, струменеві насоси, поршневі ліфти та мобільні свердловинні компресори)
- При ціні у 400 дол. США/тис.м^3 біля 0-5 млрд м^3 може видобуватися додатково

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

Короткострокове постачання газу без Росії

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

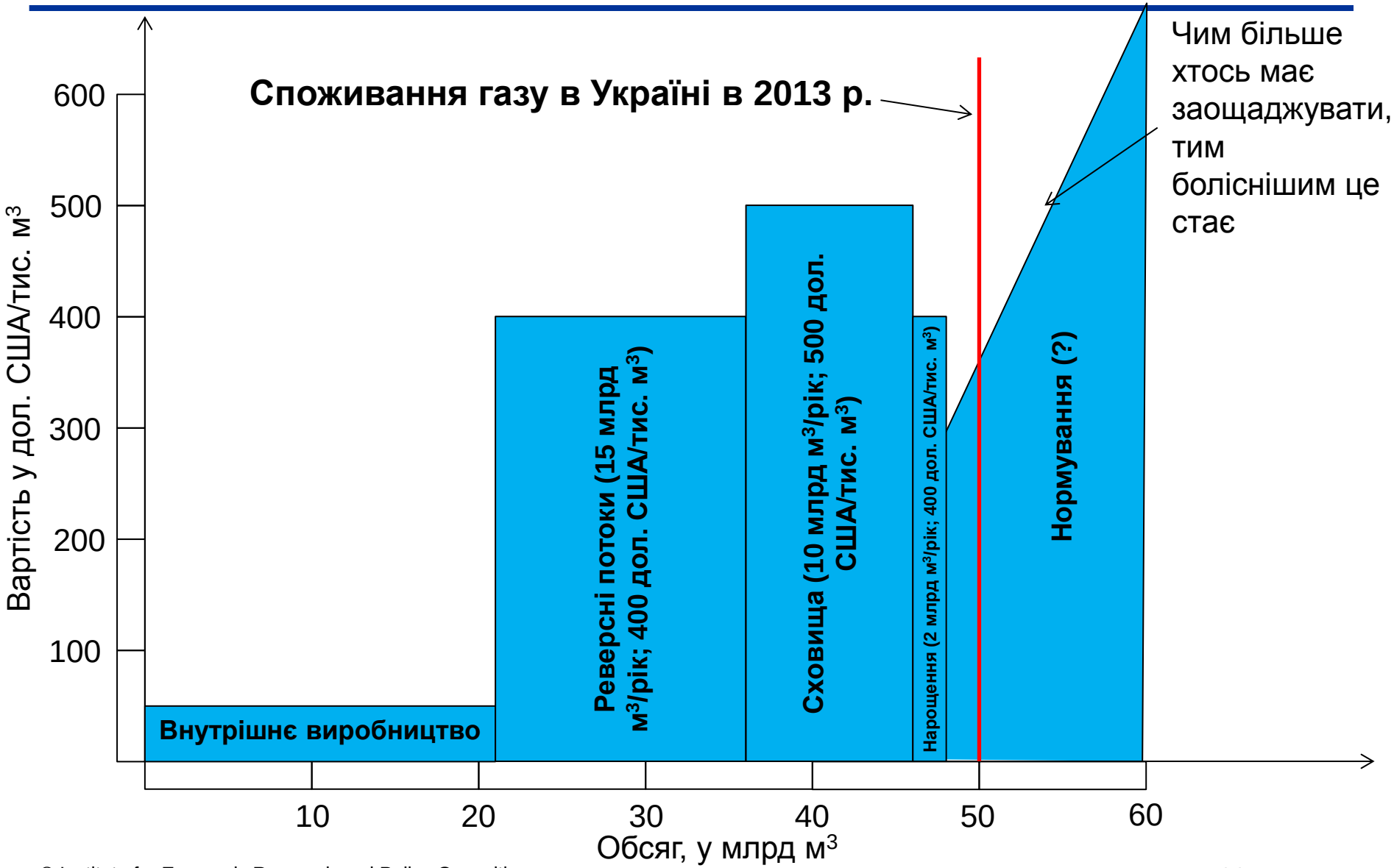
Підготовка ефективних планів нормування

- Припинення постачання є цілком можливим
- План дій у надзвичайній ситуації є важливим – варто знати власну вразливість
- Деякі газоємні галузі промисловості (наприклад, хімія ~ 8 млрд м^3) створюють невелику або ж зовсім нульову додану вартість за цін на газ > 400 дол. США/тис.м^3

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

Короткострокове постачання газу без Росії

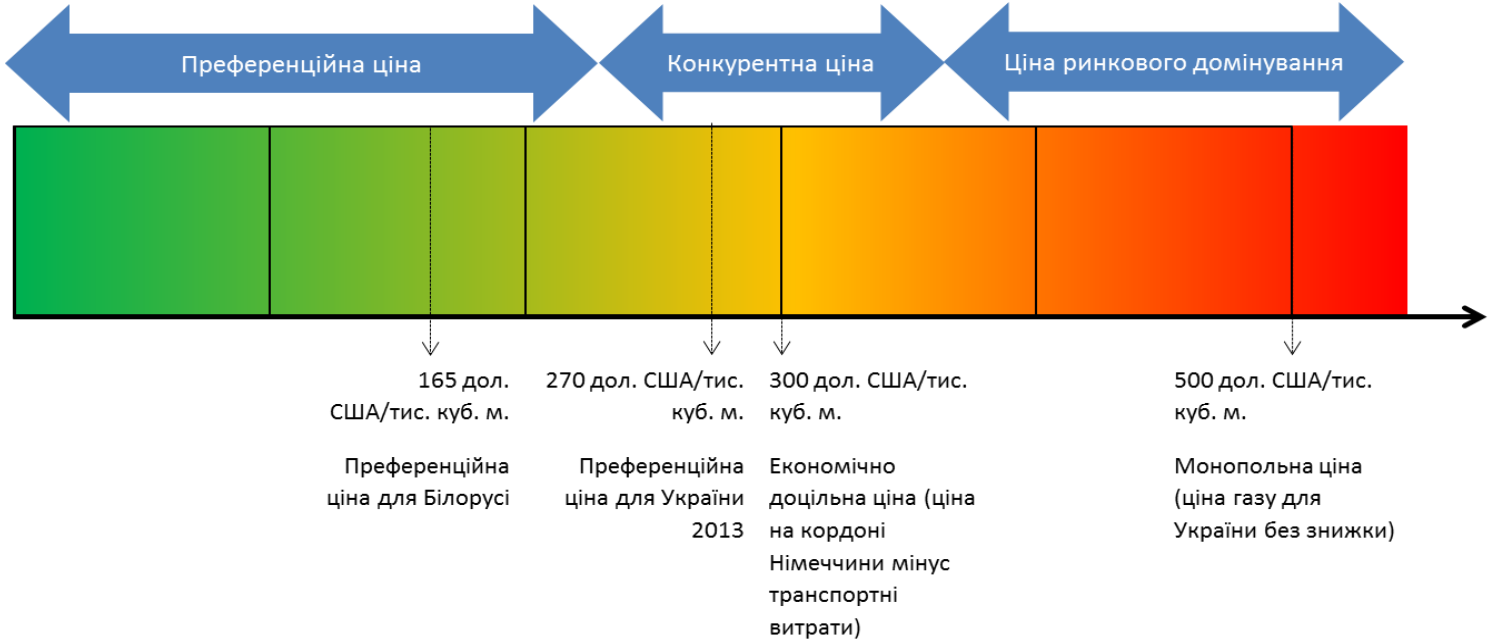

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

Але як щодо російського газу?

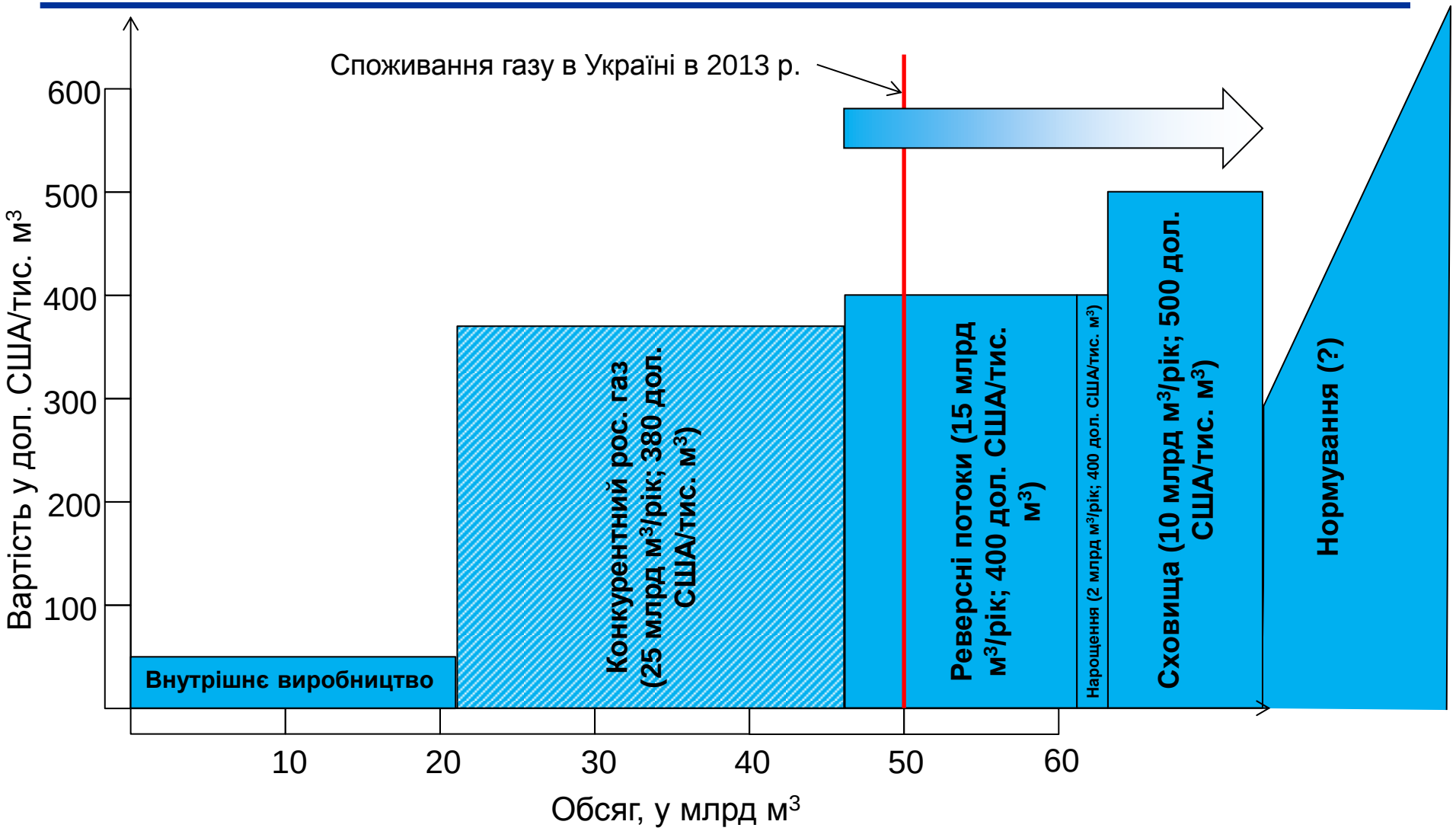
- Якщо Росія погодиться постачати газ за 380 дол. США/тис.м^3, багато з варіантів стануть комерційно непривабливими
- Проте Росія лише тоді буде сприймати таку ціну, якщо такі варіанти будуть наявними
- Україна повинна інвестувати в такі варіанти, проте не обов'язково використовувати їх

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

Короткострокове постачання газу без Росії

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

Відступ: Опціонні контракти

- Якщо ціна на російський газ є досить низькою, реверсні потоки не мають комерційного сенсу
- Проте, Україна лише тоді одержить низькі ціни, коли зможе показати ці альтернативи
- Україна може потребувати гарантій від західних постачальників на постачання певних обсягів газу за певною ціною за певних обставин (наприклад, 10 млрд $м^3$/рік за ціною 400 дол. США/тис. $м^3$, якщо ціна російського газу буде > 450 дол. США/тис. $м^3$)
- Це може вимагати сплати потенційному постачальнику опціонної премії за резервування поставок
- Такі опціонні контракти можуть бути виставлені на конкурентні тендери

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group

Висновки

- **Якщо добре підготуватись**, Україна може пережити зимовий сезон без російського газу
- Найдешевший підхід: імпорт з Росії за справедливою ціною – але підтримка достатніх альтернативних варіантів за сприятливою ціною -> **Плата за гарантію!**
- У середньо - та довгостроковій перспективі додаткові дешевші варіанти можуть стати доступними
- **Питання:**
- Чи провокування зупинки газового транзиту є доброю ідеєю?

- Останнє дослідження щодо варіантів постачання доступне за наступним посиланням: http://www.beratergruppe-ukraine.de/download/Beraterpapiere/2014/PP_01_2014_en.pdf

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

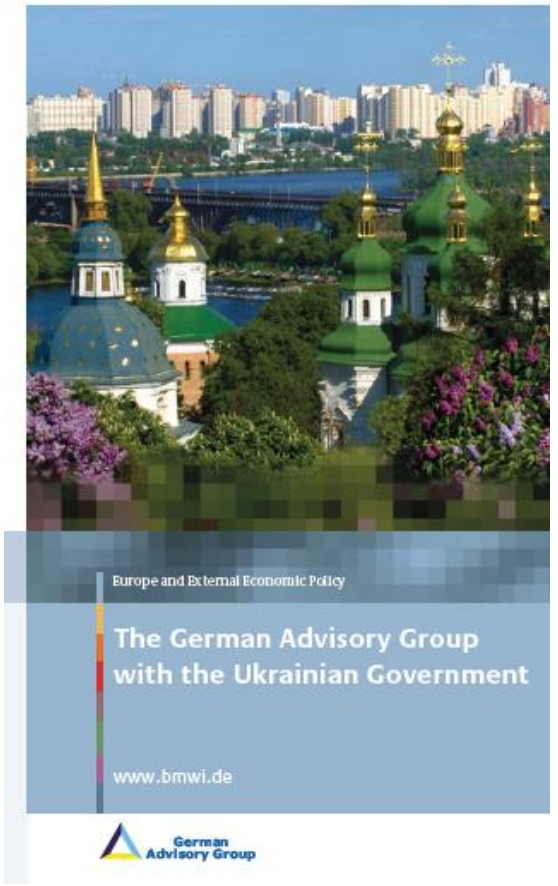
© German Advisory Group

Контакти

Д-р Георг Захманн
zachmann@berlin-economics.com

Д-р Рікардо Джуччі
giucci@berlin-economics.com

German Advisory Group
c/o BE Berlin Economics GmbH
Schillerstr. 59, D-10627 Berlin
Tel: +49 30 / 20 61 34 64 0
Fax: +49 30 / 20 61 34 64 9
E-mail: info@beratergruppe-ukraine.de
www.beratergruppe-ukraine.de
Стежте за нами у Twitter @BerlinEconomics

© Institute for Economic Research and Policy Consulting

© German Advisory Group